

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

(підпис)

Б.Л.Гульман

(ініціали та прізвище)

«31» _____ 08 _____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Клієнт-центрований підхід у психології

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 053 «Психологія»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Психологічне консультування і психотерапія

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2021 рік

Робоча програма Клієнт-центрований підхід у психології

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 053 «Психологія»

освітньою програмою Психологічне консультування і психотерапія

« 30 » 08 2021 р., – 8 с.

Розробник: Кочарян О.С. професор кафедри психології, д.психол.н., професор

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри психології

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » 08 2021 р.

Завідувач кафедри к. психол. н., доц.

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Ю.І.Гулий

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>053 Психологія</u> (код і найменування) Освітня програма <u>Психологія</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 3		2021/2022
Індивідуальне завдання <u>не передбачено</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 48 / 92		6-й
		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 години самостійної роботи студента – 4 години		24 години
		Практичні, семінарські*
		24 годин
		Лабораторні*
	0 годин	
	Самостійна робота	
	44 година	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 0,4.

¹⁾Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування знань щодо клієнт-центрованого підходу, та розвиток базових вмінь для втілення його в практику психологічного консультування та психотерапії.

Завдання: придбання студентами необхідних знань та вмінь застосування клієнт-центрованого підходу у практичній діяльності; ознайомити студентів з теорією та методами групової та індивідуальної форм клієнт-центрованої психотерапії; формування навичок володіння техніками слухання та психотерапевтичного впливу згідно концепції клієнт-центрованої психотерапії.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати теоретичні засади клієнт-центрованого підходу, базові положення зазначеного підходу, поняття особистісного зростання, техніки, поняття метанавику, процесуальності. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти застосовувати техніки повтору, узагальнення, парафраз, метафори, фокусингу.

Міждисциплінарні зв'язки: психотерапія, психологія особистості, основи психологічного консультування та корекції, основи сексології та сексопатології, психологія статі та гендерних відносин, психологія сім'ї.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології

Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.

Базові положення теорії клієнт-центрованої психотерапії. Теорія розвитку особистості. Теорія міжособистісного контакту. Теорія саногених механізмів. Теорія розвитку психопатології.

Тема 2. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході.

Поняття самоактуалізації особистості та організмичної тенденції. Поняття повноцінно функціонуючої особистості та «хорошого життя». Критерії повноцінно функціонуючої особистості.

Змістовний модуль 2. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії

Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.

Рефлексивна техніка. Техніка повтору. Техніка парафраза. Техніка узагальнення. Емпатична техніка. Емпатія як втручання. Техніка метафори. Фокусінг. Кроки фокусингу. Felt sense.

Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта.

Механізми психотерапевтичної зміни клієнту. Комунікації як психотерапевтичний саногенний засіб. Емпатія, механізми емпатії, форми емпатії, результати емпатії. Емпатія як відношення з клієнтом і як техніка психотерапевтичного втручання. Емпатійні лабораторії.

Тема 5. Поняття мета-навику.

Мета-навик як умова ефективної психотерапії. Поняття конгруентності. Зовнішня та внутрішня конгруентність. Умови конгруентності, її наслідки.

Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.

Відмінності орієнтованих на змісті і процесуально-орієнтованих підходів в психотерапії. Основоположні принципи процесуально-орієнтованої психотерапії. Ідеї процесуальної психотерапії та її основні моделі.

Змістовий модуль 3. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу

Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології.

Застосування клієнт-центрованого підходу в освіті. Поняття про педагогічну фасилітацію. Клієнт-центрований підхід та його використання в соціальній роботі. Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології						
Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології	16	4	4	-	-	8
Тема 2. Розуміння особистісного зросту у клієнт-центрованому підході	16	4	4	-	-	8
Разом за змістовним модулем	32	8	8	-	-	16
Змістовий модуль 2. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії						
Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії	12	4	4	-	-	4
Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта	13	3	2	-	-	8
Тема 5. Поняття мета-навику	9	3	2	-	-	4
Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії	9	3	2	-	-	4
Разом за змістовним модулем	52	16	16	-	-	20
Змістовий модуль 3. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу						
Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології	17	3	6	-	-	8

Разом за змістовним модулем	28	4	2	-	-	8
Усього годин	92	24	24	-	-	44

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма навчання
1	Тема 1 Філософські засади клієнт-центрованої ідеології	4
2	Тема 2. Емпатійна лабораторія	4
3	Тема 3. Група зустрічей.	4
4	Тема 4. Робота з мета-навиком	2
5	Тема 5. Робота з актуальними переживаннями	2
6	Тема 6. Робота зі специфічним травматичним досвідом особистості в процесуальному підході.	2
7	Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології	6
	Разом	24

6. Теми практичних занять

Непередбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять

Непередбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма навчання
1	Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.	8
2	Тема 2. Розуміння особистісного зросту у клієнт-центрованому підході	8
3	Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.	4
4	Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнту.	8
5	Тема 5. Поняття мета-навику.	4
6	Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.	4
7	Тема 7. Застосування клієнт-центрованого підходу в освіті.	8
	Разом	44

9. Індивідуальні завдання

Непередбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) *лекції*, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо станів людини в трудовій діяльності та закономірностей динаміки цих станів;

взаємозв'язків індивідуальних властивостей, відносин особистості психічних станів як факторів успішності й безпеки праці; суб'єктивних та об'єктивних методів оцінки функціональних станів;

2) *семінарські (практичні) заняття*, спрямовані на поглиблення практичних вмінь щодо проведення психологічної оцінки ФС людини-оператора, користування психологічними тестами, розробки рекомендацій з удосконалювання трудової діяльності, проведення основних типів контролю психологічних станів операторів. Кожен студент повинен підготувати три доклади, за темами передбаченими планом занять.

3) *самостійна робота*, яка передбачає підготовку студентів до лекцій та виконання 2 реферативних робіт, які повинні бути складені у визначений викладачем термін.

11. Методи контролю

Поточний контроль являє собою оцінювання самостійної роботи студента у формі: виконаного та своєчасно зданого на перевірку викладачу письмового завдання, що винесене на практичне заняття, або у вигляді домашнього завдання; проміжних контрольних робіт, які проводяться по завершенню вивчення певної теми дисципліни; виступу із доповіддю або рефератом за тематикою навчальної дисципліни; усні відповіді студента на питання, які було винесено для самостійної підготовки, на семінарських заняттях.

За *відповідь студента на питання*, які були винесено для самостійної підготовки до семінарського заняття, студент може отримати 3 бали в залежності від ступеню підготовки, правильності та повноти відповідей при обговоренні питань з тематики семінарського заняття.

За *виступ із доповіддю* або *активну участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття* студент може отримати максимально 3 бали: 1 бал зараховується студенту за умови використання у доповіді матеріалу у недостатньому обсязі, слабо структурованого або аналогічного іншим студентським роботам (у тому числі у мережі Інтернет) та у разі неможливості відповісти на запитання аудиторії чи викладача на питання, що стосуються викладеного матеріалу; 2 бали – при викладанні матеріалу в достатньому обсязі, але недостатньо структурованого та послідовного, та у разі неповної відповіді на запитання аудиторії чи викладача на питання, що стосуються викладеного матеріалу; 3 бали – при використанні у доповіді матеріалу в достатньому обсязі, достатньо структурованого та послідовного, при використанні додаткових джерел, демонстрації ерудиції, схильності до наукового мислення та здібностей практичного фахівця при викладанні матеріалу та відповіді на питання аудиторії та викладача.

Реферат передбачає отримання студентом 15 балів. Студент може обрати одну з тем, вивчення яких передбачено програмою та підготувати реферативну доповідь.

У разі бажання покращити поточну успішність та заробити бали, яких бракує, студент має можливість виступити із додатковою доповіддю або

написати реферат з відповідного змістового модулю (за викладеною вище схемою оцінювання).

Результати поточного контролю позначаються на визначенні модульної та підсумкової оцінки з даної дисципліни.

Модульний контроль проводиться протягом семестру і включає поточний контроль засвоєння навчального матеріалу на аудиторних заняттях, виконання обов'язкових завдань для самостійної роботи, передбачених навчальним планом і робочою програмою дисципліни, написання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота проводиться по завершенню вивчення відповідної частини теоретичного матеріалу навчального курсу. Модульна контрольна робота здійснюється у вигляді письмової роботи, яка передбачає відповідь на три запитання. Робочою програмою передбачено написання трьох модульних контрольних робіт у вигляді тестів з тематики навчальної дисципліни.

Відсутність модульної контрольної роботи за змістовним модулем не дозволяє вважати його зарахованим і є причиною не допуску для отримання підсумкової оцінки та складання іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	3	3...9
Реферат	1...15	1	1...15
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 2			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...2	3	3...6
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 3			

Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	2	2...6
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з 4 теоретичних питань, за кожне з яких студент максимально може отримати 25 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати теоретичні засади клієнт-центрованого підходу, базові положення зазначеного підходу, поняття особистісного зростання, техніки, поняття метанавику, процесуальності.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти застосовувати техніки повтору, узагальнення, парафраз, метафори, фокусингу. .

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання та написати модульні контрольні роботи.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум знань, захистити всі індивідуальні завдання, написати модульні контрольні роботи та поза аудиторну самостійну роботу, активно працювати на семінарських заняттях.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Досконально знати всі теми та вміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Е. Психотерапия: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2009. – 472 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Е. Психотерапия: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2009. – 472 с.
2. Роджерс К. Консультирование и психотерапия: Новейшие подходы в области практической работы: Пер. с англ. – М.: Психотерапия, 2008.

Допоміжна

1. Роджерс К. Клиент-центрированная терапия. Пер. с англ. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 1997. – 320 с.
2. Карл Роджерс и его последователи: психотерапия на пороге XXI века / Под ред. Дэвида Брэзиэра. Пер с англ. – М.: Когито-Центр, 2005.
3. Роджерс К.Р. Взгляд на психотерапию. Становление человека: Пер с англ. – М.: Изд. Группа «Прогресс», «Универс», 1994.
4. Роджерс К., Фрейберг Д. Свобода учиться. – М.: Смысл, 2002.
5. Роджерс К. О групповой психотерапии. – М.: Гиль-Эстель, 1993.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека університету - http://library.khai.edu/library/page_lib.php
2. Електронна адреса кафедри психології - khai.psyho@gmail.com
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/e-resources/>
4. Електронна бібліотека - <http://www.koob.ru/>